

Brænde gavner bæredygtigt skovbrug

Det er godt for skovene, at tyndingstræet bliver brugt som brænde. Skovene kan levere endnu mere træ i fremtiden, både til brænde, anden energi og fx klimavenligt byggeri.

Det er godt for skovene, at der bliver brugt brænde. Brænde bliver især lavet af tynde træer som fældes, for at resten af træerne kan vokse ekstra og blive store nok til miljø- og klimavenligt byggeri og gulve. Noget brænde bliver også lavet af grene og toppe fra træer, der fældes til savværker.

Det er afgørende for skovens økonomi og for produktionen af store træer, at tyndingstræet kan sælges. Det er én af forud-

sætningerne for bæredygtigt skovbrug, som skal levere det nødvendige træ til en fossilfri fremtid.

Tynding af træer lader skovens tilvækst fortsætte uantastet. Når man i en tæt skov tynder nogle af træerne ud, reagerer de øvrige træer ved at øge deres tilvækst.

Skoven vokser lige så meget og suger lige så meget CO₂ efter tynding som før. Så man kan høste træ uden at mindske skovens fortsatte produktion af træ og CO₂-lagring.

DANMARKS SKOVE PRODUCERER MERE TRÆ END NOGENSINDE

Hugsten i 2018 var 3,7 mio. m³, heraf 2,6 mio. m³ nåltræ. Siden 2013 har hugsten ligget på dette høje niveau, som ellers kun var set i året efter orkanen i 1999.

Hugsten er under 60 % af tilvæksten. Selv med den store hugst kommer der stadig mere træ i skovene hvert år.

Københavns Universitet har i 2020 beregnet, at de danske skoves træer voksede knap 6,5 mio. m³ i 2018. Hugsten på 3,7 mio. m³ var dermed under 60 % af tilvæksten.

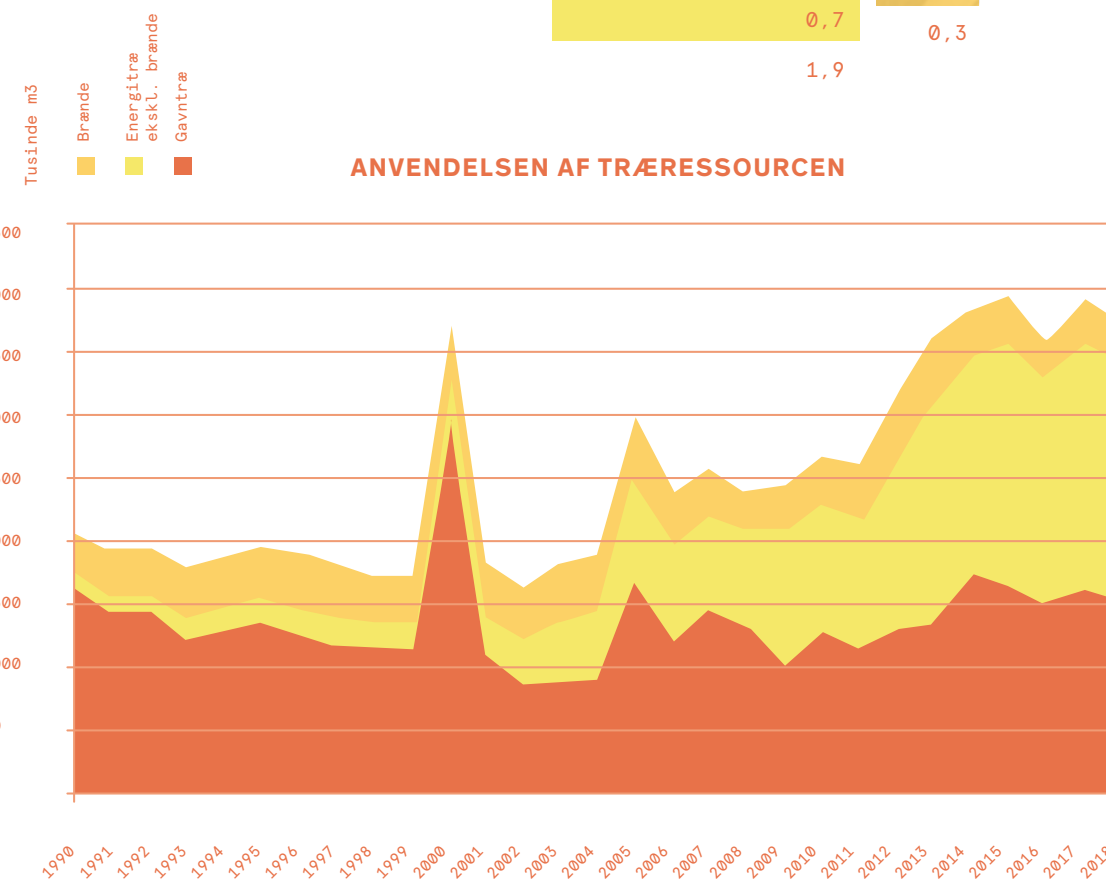
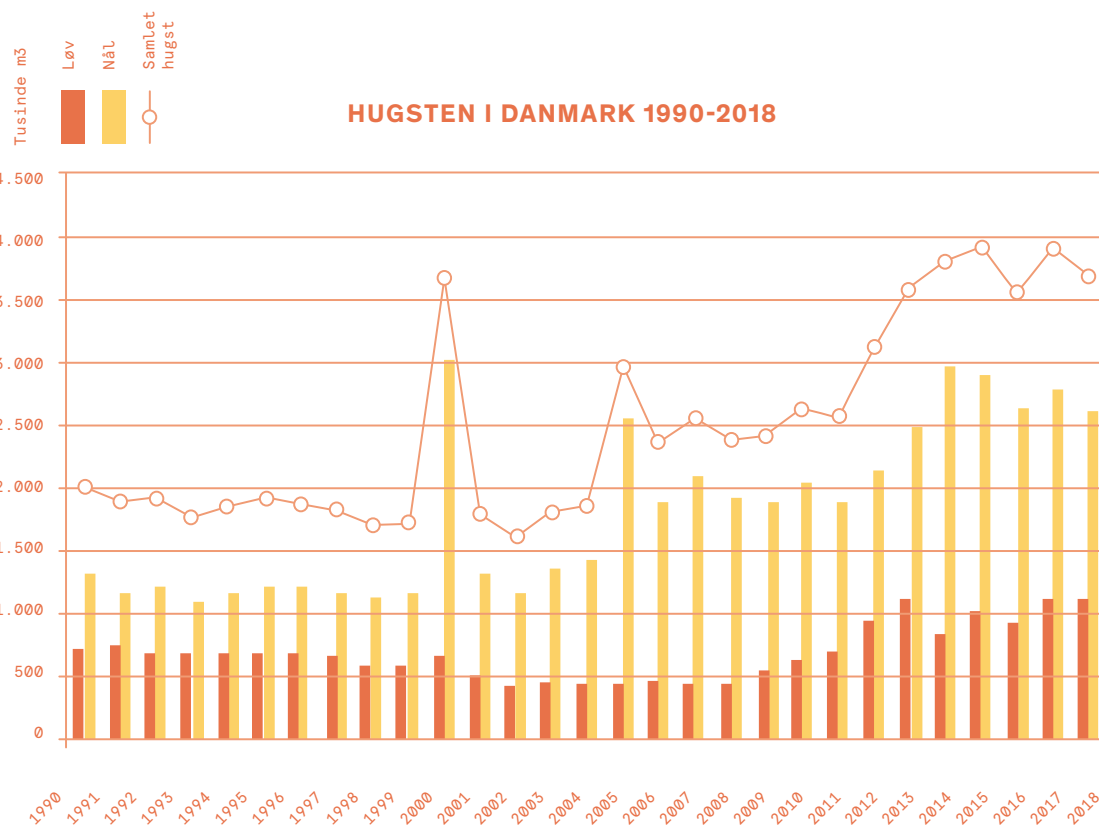
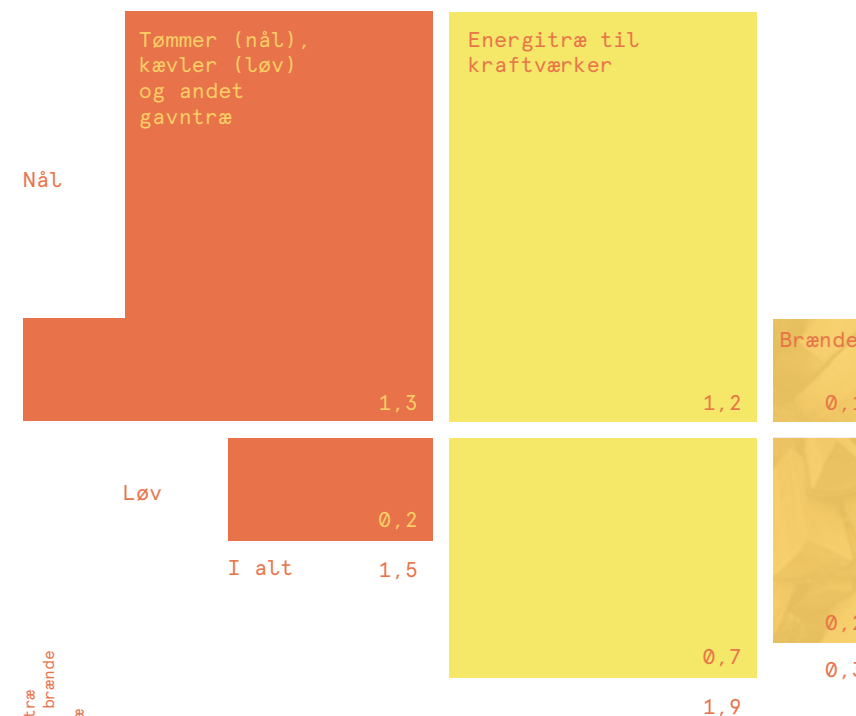
ENERGITRÆ ER 58 % AF HUGSTEN

50 % af hugsten (1,87 mio. m³) er energitræ til kraftværker. 8 % (0,28 mio. m³) er brænde. Brændeandelen er væsentligt større i løvskove end i nåleskove, og brændeproduktion er generelt særligt vigtig for bæredygtig drift af løvskovene.

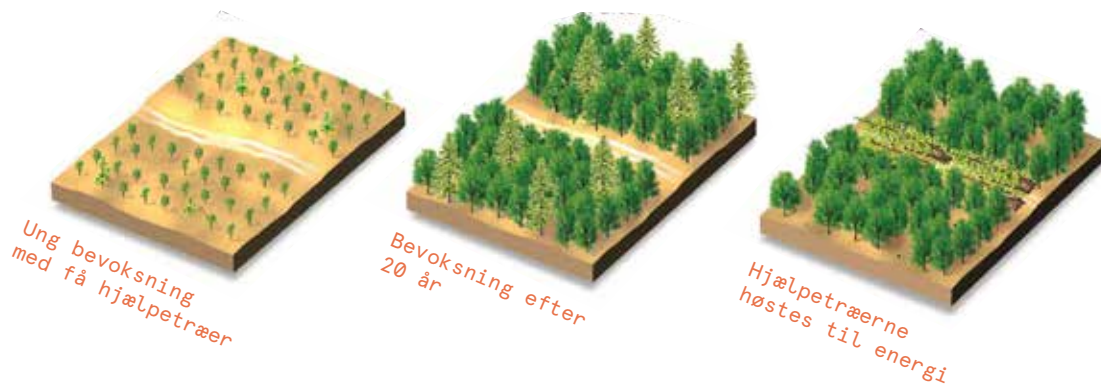
Det er ganske normalt. Energi har altid været det produkt, som det meste af skovenes træ blev brugt til, både i Danmark og resten af verden. Det er også det træprodukt med den laveste pris. Skovbruget bestræber sig derfor på at lave så meget gavntræ som muligt til varige produkter – og producerer energitræ som et nyttigt biprodukt som automatisk følger med.

HUGSTEN 2018

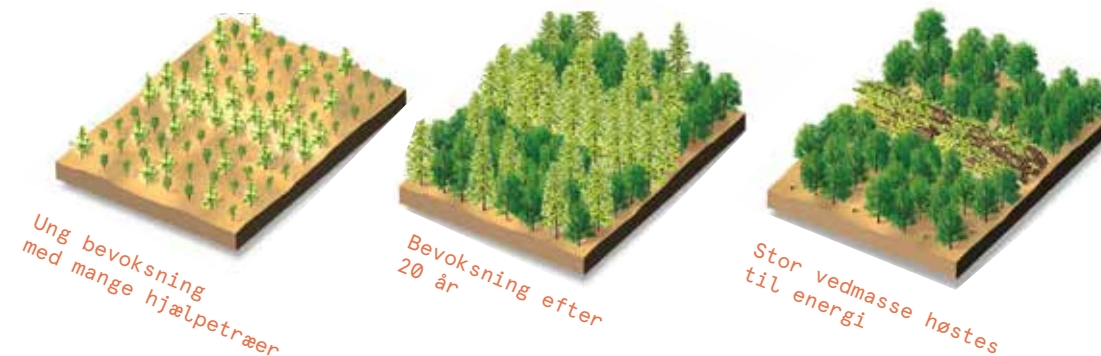
(millioner m³)

GAMMEL MODEL FOR ENERGITRÆ

NY MODEL FOR ENERGITRÆ

Princippet i moderne skovplantninger, hvor der til energimarkedet plantes mange hurtigvoksende hjælpetræer ind. Dette giver en stor hugst af energitræ efter cirka 20 år, og de resterende træer er hjulpet bedre i gang ved at vokse op under hjælpetræerne

GODE MULIGHEDER FOR ENDNU MERE ENERGITRÆ I FREMTIDEN

Skovene kan levere endnu mere træ i fremtiden.

Graudal et al. (2013) vurderer at hugsten kan øges til ca. 5,4 mio. m³, og forøgelsen er især med træ til energi. Så megen hugst vil fortsat give plads til urørt skov, dødt træ i de øvrige skove og andre vigtige naturværdier.

Produktionen og hugsten af energitræ kan øges kraftigt og hurtigt, fordi det produceres af tyndt træ.

Der er mange mulige greb til at øge produktionen af energitræ i skovene, uden det går ud over produktionen af gavntre eller lagringen af kulstof. En særligt lovende metode som også gavner den langsigtede produktion af gavntre, er at plante hurtigt voksende hjælpetræer ved siden af langsomt voksende træer som bøg og eg.

De langsomme træarter udnytter nemlig ikke jorden og solen fuldt ud i deres første 20-25 år. Ved at indblande arter med hurtig vækst i ungdommen øges skovens samlede tilvækst markant på det samme areal. Metoden øger effektivt og miljøvenligt udbuddet af biomasse uden at inddrage natur- eller landbrugsarealer.

Skovbrugets organisationer har siden 2014 anbefalet skovejere at plante skov med hjælpetræer, og metoden er blevet kraftigt udbredt siden.

Jo større efterspørgsel på energitræ, jo flere træer kan skovbruget plante. Det vil gavne både den hurtige produktion af vedvarende energi og den langsigtede produktion af kvalitetstræ.

BRÆNDE OG BIODIVERSITET

Brændeproduktionen går ikke ud over skovens naturværdier, fx biodiversiteten.

Det er de store gamle træer som har stor værdi for biodiversiteten, når de får lov at blive og rådne op i skoven til gavn for insekter, fugle, svampe og meget andet liv.

Men brænde og andet energitræ er tyndt og har ringe biologisk værdi, når det rådner i skoven.

For at øge skovens biodiversitet er Danmark i gang med at reservere større arealer til kun dette formål. Her vil ikke blive produceret brænde, og brændeforbruget i resten af skovene vil ikke påvirke denne indsats. ■

Danmarks Statistik (2019). Hugsten i skove og plantager. 2018. Nyt, 18. november (423) med tilhørende baggrundsstatistikker.

Graudal, L., Nielsen, U.B., Schou, E., Thorsen, B.J., Hansen, J.K., Bentsen, N.S., og Johannsen, V.K. (2013): Muligheder for bæredygtig udvidelse af dansk produceret vedmasse 2010-2100. Perspektiver for skovens bidrag til grøn omstilling mod en biobaseret økonomi. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning.

Jürgensen, C. (2019). Hugsten 2018: Hugsten faldt trods skovens acceleration i tilvækst af vedmasse. Nyhed 29. november.

Københavns Universitet (2020). Skov og Plantager 2018. Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning.